

Verslag van bevindingen Informatie 2026

naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen op Schiermonnikoog van
18 maart 2026

Informateur mevrouw A.M. Worm - de Moel

15 april 2026

Inhoudsopgave

1. Uitkomst verkiezingen 18 maart 2026.....	3
2. Opdracht informateur.....	4
3. Proces.....	5
4. Bevindingen.....	6
5. Conclusies en advies.....	9

1. Uitkomst verkiezingen 18 maart 2026

De verkiezing van 18 maart 2026 heeft de volgende samenstelling van de gemeenteraad van Schiermonnikoog opgeleverd:

Partij	Stemmen	%	Zetels
Ons Belang	242	37,3	3
Schiermonnikoogs Belang	208	32,1	3
Samen voor Schiermonnikoog	198	30,6	3

Na de vorige verkiezingen van 2022 was de stem- en zetelverdeling nog als volgt. Ons Belang: 44,7% en 4 zetels; Schiermonnikoogs Belang: 22,6% en 2 zetels; Samen voor Schiermonnikoog: 32,7% en 3 zetels.

Geconstateerd kan worden dat Ons Belang, ondanks een verlies van 7,4%, opnieuw de grootste partij is. En dat Schiermonnikoogs Belang de enige winnaar is (+9,5%) en nu de tweede partij in grootte is en dat Samen voor Schiermonnikoog 2,1% heeft verloren. In aantal stemmen zijn de partijen dichter bij elkaar gekomen. In zetelaantal zijn ze nu met evenveel in de raad vertegenwoordigd; alle drie partijen hebben 3 zetels.

Omdat Ons Belang de grootste partij is, heeft deze mij gevraagd om als informateur te onderzoeken welke coalitie er mogelijk is. In het duidingsdebat op 23 maart 2026 bleek dat de vertegenwoordigers van de andere partijen hiermee akkoord waren.

2. Opdracht informateur

Volgens de op 23 maart 2026 overeengekomen procedure is de rol van de informateur gericht op het in kaart brengen van de mogelijkheden tot het vormen van een (meerderheids- of raadsbrede) coalitie. Door de griffie is een procesbegeleider aangesteld, ter ondersteuning van mij. Ik dank hem hartelijk voor de professionele ondersteuning.

Ik heb gesprekken belegd met de politieke partijen, de burgemeester, griffier en de gemeentesecretaris.

In het voorliggend verslag worden mijn bevindingen, conclusie en advies neergelegd. Het verslag wordt op 15 april 2026 aangeboden, toegelicht en besproken in een besloten vergadering met een delegatie van de partijen.

Zo spoedig mogelijk daarna wordt de gemeenschap geïnformeerd over het resultaat. Dit gebeurt via de Nieuwsbrief en op de website van de gemeente.

De grootste fractie mag een formateur aanwijzen, die de inhoudelijke besprekingen met de partijen gaat voeren.

3. Proces

Ten behoeve van het te volgen proces is in het duidingsdebat van 23 maart 2026 een stappenplan overeen gekomen. Dit stappenplan is gevolgd en dat heeft geleid tot de volgende aanpak.

1	Openbare bijeenkomst: duiding verkiezingsuitslag, vaststelling procedure collegeonderhandelingen en aanwijzen informateur. vrz.: H. Meendering deelnemers: fractievoorzitters + nr. 2 van elke lijst. Grootste partij maakt naam informateur bekend.	23 maart
2	Gesprek informateur met procesbegeleider	23 maart
3	Gesprek informateur met lijsttrekker grootste partij	24 maart
4	Gesprekken informateur met partijen afzonderlijk: Ons Belang Samen voor Schiermonnikoog Schiermonnikoogs Belang	25 maart 25 maart 26 maart
5	Rondsturen verslagen ter goedkeuring (iedere partij afzonderlijk)	28 maart
6	Reactie van de partijen op de toegestuurde gespreksverslagen informateur / procesbegeleider	30 maart-7 april
7	Afstemmingsoverleg van informateur met de 3 fractievoorzitters over hoofdlijnen bevindingen	31 maart
8	Informateur in gesprek met: -Burgemeester -Griffier -Gemeentesecretaris	24 maart, 2 april 1 april 1 april
9	Informateur stelt verslag van bevindingen op.	7 april – 14 april
10	Gesprek van informateur in besloten vergadering met de partijen: verslag van bevindingen; de gespreksverslagen met de partijen als vertrouwelijke bijlagen toegevoegd. Aanvragen informateur door de grootste fractie van de nieuw te vormen coalitie. Informateur bericht de burgemeester.	15 april 15 april 15 april
11	Publiceren van het verslag van bevindingen (exclusief de gespreksverslagen): Nieuwsbrief en op de website van de gemeente	Zsm na 15 april

4. Bevindingen

De kern van mijn bevindingen heb ik opgetekend in de gesprekken met de drie partijen. Ik wil mijn complimenten uiten aan alle drie. De gesprekken verliepen in heel goede sfeer en alle deelnemers hebben zich constructief opgesteld.

De gesprekken hebben plaatsgevonden op basis van een vooraf verspreide agenda.

Onderstaand ga ik in op de belangrijkste punten van mijn bevindingen:

- Verkenning gewenste coalitievorm;
- Verkenning inhoudelijk belangrijkste thema's;
- Verkenning inhoudelijke of andersoortige breekpunten.

a. Verkenning gewenste coalitievorm

De voorkeur van alle drie partijen gaat uit naar een raadsbreed programma. De volgende redenen en doelen zijn hiervoor geuit:

1. Een raadsbreed programma doet het meest recht aan de verkiezingsuitslag.
2. Alle partijen willen constructief met elkaar samenwerken.
3. In de kern hebben alle drie partijen het beste voor met het eiland.
4. De raad wordt in een krachtiger positie gebracht en er wordt meer inhoud gegeven aan het dualisme:
 - a. meer betekenis geven aan kaderstelling en contolerende taak.
 - b. bij nieuw beleid: eerst een startnotitie in de raad, waarin kaders worden gesteld, ook de financiële. En de relatie met het (in voorbereiding zijnde) participatiebeleid moet worden gelegd.
 - c. voor elk onderwerp moet een meerderheid gevonden worden. Dit doet een appèl aan verbeterde onderlinge samenwerkingen en levendige debatten in de raad.
 - d. via moties en amendementen kunnen punten worden aangevoerd, respectievelijk wijzigingen in voorstellen worden aangebracht.
5. In het raadsbreed programma kunnen afspraken worden gemaakt over de grote lijnen: wat ons bindt is leidend.
6. De raad vraagt aan het college om het raadsprogramma uit te voeren via een collegeuitvoeringsprogramma.
7. De wens is dat recent vastgesteld beleid niet opnieuw wordt geagendeerd. Het vastgestelde beleid moet als vertrekpunt worden gerespecteerd. En er moet vooral ingezet worden op de uitvoering ervan.
8. Voor het raadsprogramma zelf en het beleid kunnen evaluatiemomenten aangegeven worden, waarop de voortgang en effectiviteit worden gemeten.
9. De mogelijkheden die het recent gewijzigde Reglement van Orde biedt, moeten worden benut en zo nodig aangescherpt, om het raadsbrede werken zo goed mogelijk tot wasdom te laten komen.

10. Het werken met een raadsbreed programma betekent ook dat de werkwijze van de burgemeester, griffie, het college en de ambtelijke organisatie hierop georiënteerd en afgestemd moet worden.
11. Over de wethouders zal tijdens de formatie worden gesproken. De wethouders zullen in staat moeten zijn om de raadsbrede vertegenwoordiging en verantwoording te accepteren en uit te voeren. Er wordt geopteerd voor in totaal twee wethouders, waarbij het de voorkeur geniet dat in elk geval één van hen een eilander is.

b. Verkenning inhoudelijk belangrijkste thema's

Tijdens de informatiegesprekken heb ik de partijen gevraagd om hun inhoudelijke speerpunten aan te geven. Tijdens de formatie zullen deze thema's aan de orde moeten worden gesteld, waarbij het belangrijk is om dan op hoofdlijnen de piketpalen te slaan die in het raadsprogramma worden opgenomen.

1. Wonen

Alle partijen hebben dit als eerste genoemd en het onderwerp heeft dus een hoge prioriteit. Er is vooral behoefte om tot uitvoering te komen van de al in gang gezette locaties voor nieuwbouw, inclusief de uitvoering van de woon-zorgvisie. Sub-onderwerpen waarvoor extra aandacht wordt gevraagd is het woningbouwprogramma (welk soort woning waar te realiseren), personeelshuisvesting (permanent en in het seizoen), verduidelijking van de werking van de huisvestingsverordening, het voorkomen van leegstand, het bevorderen van doorstroming en het verduurzamen van het 'oude dorp'. De impasse in de besluitvorming rondom het Maritiem Kwartier moet zo snel mogelijk worden opgelost.

2. Onderwijs

Er is in de afgelopen periode een belangrijk gebouw gerealiseerd: het LOC. Nu zijn door verschillende partijen zorgen uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs en de invulling van de toezichthoudende rol van de raad op het basisonderwijs. Ook wordt een relatie gelegd met het ontberen van voldoende huisvesting voor personeel. Dat laatste geldt ook voor andere sectoren, zoals zorg en horeca. Ook is de wens uitgesproken voor verbreding van het aanbod door meer BBL- leerlijnen toe te voegen: onder meer bouw, installatietechniek, zorg.

3. Omgevingsvisie

Hoge prioriteit, omdat deze voor 31 december 2026 vastgesteld moet zijn.

4. Strandnota

Dit onderwerp vraagt om een spoedig vervolg. Alle partijen hebben hierover hun aandachtspunten, zorgpunten en standpunten geformuleerd. De conclusie van de informateur is dat de onzekere situatie van de bestaande strandondernemers zo spoedig mogelijk moet worden opgelost en niet langer kan wachten op de overige, toekomst georiënteerde onderwerpen die ook in de strandnota staan.

5. Integriteit

Dit onderwerp moet altijd de aandacht hebben, zeker in de kleine gemeenschap van Schiermonnikoog met diverse belangen. De burgemeester en griffie worden verzocht dit punt op te pakken en zo nodig sessies te beleggen, zeker als er met een raadsbreed programma gewerkt gaat worden.

6. Overige onderwerpen

Met één of meerdere partijen zijn nog andere onderwerpen aan de orde geweest, die weliswaar belangrijk zijn, maar niet onderscheidend genoeg om in dit verslag van bevindingen opgenomen te worden. Het is goed als die bij de formatiebesprekingen in gezamenlijkheid aan de orde komen.

c. Verkenning inhoudelijke of andersoortige breekpunten

Bij alle partijen is de nadrukkelijke wens bespeurd en in verschillende bewoordingen uitgesproken om een nieuwe, frisse start te maken. Oud zeer, voor zover aanwezig geweest, is niet meer aan de orde. Men is bereid om elkaar op te zoeken bij oplopende emoties en de zaak uit te spreken.

Er zijn op voorhand geen inhoudelijke breekpunten, wel aandachtspunten / wensen.

Voor een deel zijn die benoemd bij de verkenning van de inhoudelijke thema's.

Meerdere partijen geven aan toekomstgericht te willen werken aan de uitvoering van recent vastgesteld beleid, waarbij dat beleid zelf niet als eerste weer ter discussie wordt gesteld. Geadviseerd wordt om ook de tijd zijn werk te laten doen en op een bepaald moment (dat tijdens de formatie verder kan worden besproken) te evalueren en te bezien of de beoogde effecten van het beleid zijn gehaald en of gevreesde neveneffecten zich voor doen.

Conclusie en Advies

Op basis van mijn bevindingen in paragraaf 4 van dit rapport trek ik de conclusie dat:
er een goede basis aanwezig is om te werken naar een raadsbreed programma, opgesteld en ondertekend door de drie partijen van Schiermonnikoog.

Mijn advies is om:

- a. zo spoedig mogelijk een formateur aan te wijzen; volgens de procesafspraken gebeurt dat op voorspraak van de grootste fractie.
- b. de formateur te verzoeken om spoedig met de fractievoorzitters procesafspraken te maken en de inhoudelijke besprekingen te starten, met als doel om een raadsbreed programma op hoofdlijnen te vormen.
- c. de verkenningen uit de informatie, zoals verwoord in dit rapport, daarbij te betrekken.